

NOTIFICATION

No. 41 /2018

Date : 7 June, 2018

Subject : Implementation of New Syllabi of Various Course/Subjects as per semester and credit & Grade System in the Faculty of Commerce & Management from the session 2018-2019 & onwards.

It is notified for general information of all concerned that, the authorities of the University has accepted Semester & Credit & Grade System syllabi of various Course/ Subjects of **B.Com. Part-II, Semester- III & IV** mentioned in column No.2 and which is to be implemented stagewise from the session 2018-2019 and onwards with appendices as shown in column No.3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the new syllabi.
1	2	3
<u>B.Com. Semester- III</u>		
1.	Compulsory English	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory English which is appended herewith as Appendix - A
2.	Supplementary English	The Syllabi prescribed for the subject Supplementary English which is appended herewith as Appendix - B
3.	Marathi	The Syllabi prescribed for the subject Hindi which is appended herewith as Appendix - C
4.	Hindi	The Syllabi prescribed for the subject Sanskrit which is appended herewith as Appendix - D
5.	Sanskrit	The Syllabi prescribed for the subject Marathi which is appended herewith as Appendix - E
6.	Pali	The Syllabi prescribed for the subject Urdu which is appended herewith as Appendix - F
7.	Urdu	The Syllabi prescribed for the subject Pali which is appended herewith as Appendix - G
8.	Company Account	The Syllabi prescribed for the subject Company Account which is appended herewith as Appendix - H
9.	Business Mathematics	The Syllabi prescribed for the subject Business Mathematics which is appended herewith as Appendix - I
10.	Auditing	The Syllabi prescribed for the subject Auditing which is appended herewith as Appendix - J
11.	Monetary System	The Syllabi prescribed for the subject Monetary System which is appended herewith as Appendix - K
12.	Information Technology & Business Data Processing - I	The Syllabi prescribed for the subject Information Technology & Business Data Processing - I which is appended herewith as Appendix - L
<u>B.Com. Semester- IV</u>		
1.	Compulsory English	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory English which is appended herewith as Appendix - M
2.	Supplementary English	The Syllabi prescribed for the subject Supplementary English which is appended herewith as Appendix - O
3.	Marathi	The Syllabi prescribed for the subject Hindi which is appended herewith as Appendix - P
4.	Hindi	The Syllabi prescribed for the subject Sanskrit which is appended herewith as Appendix - Q
5.	Sanskrit	The Syllabi prescribed for the subject Marathi which is appended herewith as Appendix - R

6.	Pali	The Syllabi prescribed for the subject Urdu which is appended herewith as Appendix - S
7.	Urdu	The Syllabi prescribed for the subject Pali which is appended herewith as Appendix - T
8.	Corporate Accounting	The Syllabi prescribed for the subject Corporate Accounting which is appended herewith as Appendix - U
9.	Business Statistics	The Syllabi prescribed for the subject Business Statistics which is appended herewith as Appendix - V
10.	Income Tax	The Syllabi prescribed for the subject Income Tax which is appended herewith as Appendix -
11.	Indian Financial System	The Syllabi prescribed for the subject Indian Financial System which is appended herewith as Appendix -
12.	Information Technology & Business Data Processing - II	The Syllabi prescribed for the subject Information Technology & Business Data Processing - I which is appended herewith as Appendix -
-

Sd/-
Registrar
Sant Gadge Baba Amravati University
Amravati.

**B.Com Part-II
SEMESTER-III
ENGLISH [COMPULSOR]**

Marks :- 40

Time :- 2 Hours

**I [Text Prescribed -
Impressions**

[An Anthology of Prose and Poetry] Published by [aghav Publishers & Distributors,
Nagpur.

Unit- I :- Prose

- 1 [Travel by Train - J.[.Priestley
- 2 [Two Gentlemen of [erona - A.J.Cronin
- 3 [Go, [iss the [orld :- Subroto [agchi
- 4 [The Struggle for an Education Up from Slavery : An Autobiography [ooker T. [ashington

Unit-II :- Poetry

- 1 [[here the mind is without [ear - [abindranath Tagore
- 2 [Stopping by [oods on a Snowy Evening - [obert [rost
- 3 [[eisure - [.H.Davies
- 4 [The Daffodils - [illiam [ordsworth

Unit-III :- Communication skills

2 [Book Prescribed :-

Synergy

[Communication in English and Study Skills Ed.by [rient [lack Swan.

[Following chapters from Communication Skills are prescribed :-

- 1 [An Introduction to Communication.
- 2 [Notices, Agendas and Minutes.
- 3 [Presentations.

DISTRIBUTION OF MARKS

1 [Impressions :-

Unit – I – Prose :

Any 3 out of 4 [uestions..... [12 Marks [

[4 Marks each [

Unit-II- Poetry :-

Any 3 out of 4 [uestions..... [12 Marks [

[4 Marks each [

2 [Unit-III Communication skills

S [NERG [:-

Any 2 out of 3 [uestions..... [08 Marks [

[4 Marks each [

8 Multiple Choice [uestions on Unit I & II [8 Marks [

Internal Assessment :- [10 Marks [

1 [Home Assignment [05 Marks [

2 [Unit Test [01 [[05 Marks [

Bom Part-II
SEMESTER-III
SUPPLEMENTAR ENGLISH

Marks :- 40

Time :- 2 Hours

I Text Prescribed -

Footprints

A Supplementary English Coursebook for Undergraduates Published by P. V. Narayan Murthy Publishers & Distributors, Nagpur.

Unit- I :- Prose

1 Tolerance	-	E.M. Forster
2 In Shaking Hands	-	A.G. Gardiner
3 Of Travel	-	Francis Bacon
4 Knowledge and Wisdom	-	Bertrand Russell.

Unit-II :- Poetry

1 The Solitary Reaper	-	William Wordsworth
2 The Road not Taken	-	Robert Frost
3 I Too	-	Langston Hughes
4 Teacher	-	Akshman Hirulkar

Unit – III - Short Stories :-

1 The Cabuliwallah	-	Abindranath Tagore
2 Monday Morning	-	Mark Twain
3 Drought	-	Sharadchandra Chatterjee

DISTRIBUTION OF MARKS

1 Footprints :-

Unit – I – Prose :

Any 3 out of 4 questions..... 12 Marks
4 Marks each

Unit-II- Poetry :-

Any 3 out of 4 questions..... 12 Marks
4 Marks each

Unit- III- Short Stories :-

Any 2 out of 3 questions..... 8 Marks
4 Marks each

8 Multiple Choice questions on Unit I & III 8 Marks

Internal Assessment :-

10 Marks

1 Unit Test

5 Marks

2 Home Assignment

5 Marks

□□□□

बी.कॉम. भाग २
विषय -- मराठी
सत्र तिसरे

लेखी परीक्षा ४० गुण

अंतर्गत मूल्यमापन १० गुण

नेमलेले पाठ पुस्तक अनुबंध भाग-२ सत्र ३ रे

अनुक्रमणिका

विभाग अ : वचारिक

१)	या अंधारातून वाट सापडत नाही	रा.ग. जाधव	संध्यासमयीच्या गुजगोष्टी
२)	अद्भूतरम्य आणि रू तदायक जीवन:	डॉ.वि.भि.कोलते	
३)	राष्ट्रसंत तुकडोजी : एक विचार	डॉ.अरविंद देशमुख	

विभाग ब : ललित

१)	एक पाटलेला तंत्र ।	स्टीव्ह जॉब	
२)	डेबूचा गाडगेबाबा होतांना.....	डॉ.वि ल वाघ	
३)	पारख	नरें इंगळे	

विभाग क : कविता

१)	सोहळा	मधुकर केचे	पुनवेचा थेंब
२)	मोडलेल्या माणसांचे...	ना.धों. महानोर	पान ङड
३)	जगणे कठीण आहे	अशोक थोरात	
४)	वाटा	शशिकांत हिंगोणेकर	युध्द सुरु आहे
५)	हमी भाव वाहून गेला	वि ल कुलट	

विभाग ड : उपयोजित मराठी

- १) स्वपरिचय पत्र व नोकरीसाठी अर्ज लेखन डॉ. भूषण केळकर
(संदर्भ ग्रंथ उपयोजित मराठी - संपादक केतकी मोडक व इतर)

बी.कॉम. भाग २

मराठी
सत्र तिसरे

एकूण गुण ५०
लेखी परीक्षा ☐ ४० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन ☐ १० गुण
वेळ - २ तास

नेमलेले पाठ पुस्तक : अनुबंध भाग-२, सत्र ३ रे, राघव प्रकाशन, नागपुर

लेखी परीक्षा गुण विभागणी :

विभाग अ : वचारिक	०८ गुण
विभाग ब : ललित	०८ गुण
विभाग क : कविता	०८ गुण
विभाग ड : उपयोजित मराठी	०८ गुण
वरील सर्व विभागांवर आधारित वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न	०८ गुण
एकूण	४० गुण

विभाग ड साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणुन उपयोजित मराठी संपादक केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन,पुणे हा ग्रंथ आहे. या ग्रंथातील प्रकरण ४ थे स्वपरिचय व नोकरीसाठी अर्ज लेखन, लेखक- भूषण केळकर हे प्रकरण नेमण्यात आले असून त्यावर आधारित दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येतील. चार गुणांचा एक प्रश्न प्रत्यक्ष प्रकरणावर आधारित असेल आणि चार गुणांचा दुसरा लघुत्तरी प्रश्न हा स्वपरिचय पत्र तयार करणे किंवा जाहिरातीचा संदर्भ देवून नोकरीसाठी अर्ज करणे अशा स्वरूपाचा असेल.

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

प्रश्न - १ ला (विभाग अ वचारिक) १ दीघात्तरी प्रश्न	०८ गुण
प्रश्न - २ ला (विभाग ब ललित) १ दीघात्तरी प्रश्न	०८ गुण
प्रश्न - ३ रा (विभाग क कविता) २ लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येकी ४ गुण)	०८ गुण
प्रश्न - ४ था (विभाग ड उपयोजित मराठी) २ लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येकी ४ गुण) (टिप - वरील सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहिल.)	०८ गुण
प्रश्न - ५ वा (विभाग अ,ब,क,ड) ८ वस्तुनिष्ठ प्रश्न (प्रत्येकी १ गुण) (टिप ☐ अभ्यासक्रमातील अ.ब.क.ड या विभागांवर आधारीत प्रत्येकी २ प्रश्न.)	०८ गुण

अंतर्गत मूल्यमापन

एकूण १० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

गुण विभागणी

१) घटक चाचणी ☐ Class Test ☐	०५ गुण
२) गृहपाठ (स्वाध्याय) ☐ Home Assignment ☐	०५ गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक असेल. त्यासाठी किमान गुण खालील प्रमाणे आवश्यक असतील.

लेखी परीक्षा - ४० पकी १ गुण आवश्यक

अंतर्गत मूल्यमापन- १० पकी ४ गुण आवश्यक

सूचना :

- १) घटक चाचणी ही अभ्यासक्रमावर आधारित असेल आणि सत्रामध्ये किमान दोन वेळा चाचणी घेवून अंतिम परीक्षेत सरासरी गुणदान ग्रा धरण्यात यावे.
- २) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही भाषिक कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.

□□□□

Appendix - D

बी. कॉम. द्वितीय वर्ष सत्र - तृतीय हिन्दी

समय - २ घण्टे

पूर्णांक - ४०

पाठ्यक्रम का इकाइयों में अंक विभाजन एवम् प्रश्नों का स्वरूप निम्न प्रकार से होगा।

इकाई : एक	- आधारभूत पाठ्यक्रम के तीन निबंध (१ से ३) से एक दीघात्तरी प्रश्न विकल्प के साथ पूरा जायेगा।	१ □ ८ □ ८ अंक
इकाई : दो	- भाषागत पाठ्यक्रम के पाँच पाठ (१ से ५) से कुल पाँच लघुत्तरी प्रश्न पूरे जायेंगे। जिनमें से तीन प्रश्न हल करना अनिवार्य होगा।	३ □ ४ □ १२ अंक
इकाई : तीन	- पद्य विभाग से : कविता (१ से) से दो कविताओं का केन्द्रीय भाव विकल्प के साथ पूरा जायेगा।	२ □ ४ □ ८ अंक
इकाई : चार	- एक कल्पना विस्तार विकल्प के साथ पूरा जायेगा।	४ □ १ □ ४ अंक
इकाई : पाँच	- इकाई एक, दो आर तीन से कुल आठ वस्तुनिष्ठ अतिलघुत्तरी प्रश्न पूरे जायेंगे।	८ □ १ □ ८ अंक

आन्तरिक मूल्यांकन	१० अंक
१. पाठ्यपुस्तक पर आधारित गृहपाठ	- ५ अंक
२. पाठ्यपुस्तक पर आधारित माखिकी	- ५ अंक
पुस्तक -	गानदा, संपादक - प्रो.(डॉ.) ज्योति यास, डॉ. तीर्थराज राय, प्रकाशक - राघव प ब्लशर्स एण्ड डॉ. निभा उपायाय, डॉ. सुशांत ठोके डि स्टब्युटर्स, नागपुर

□□□□□

Appendix - E

बी. कॉम.भाग-२
सत्र -३
संस्कृत (आवश्यक)

वेळ २ तास	लेखी परीक्षा □ ४० अंतर्गत मूल्यमापन - १० एकूण □ ५०
-----------	--

गद्य विभाग

युनिट -१ ०८ गुण

- १) मदनिकाया: चातुर्यम् ।
२) सज्जनशतः जागरणीयाः। डॉ.संध्या गाडगे

युनिट -२ ०८ गुण

- ३) आदिशतःराचार्य ।
४) मनुमत्स्यकथा ।

पद्य विभाग

युनिट □ ३ ०८ गुण

- १) सुभाषितानि
२) ग्रामरक्षणम् - डॉ. पी भा.वणकर

युनिट □ ४ ०८ गुण

- ३) पितृमहात्म्यपध्दतिः । - डॉ.मधुसूदन पेण
४) रघुवंशवर्णनम्

युनिट □ ५ ०८ गुण

प्रश्नावली □ कालिदास, भास, भवभूती या संस्कृत कव वर आधारित प्रश्नावली.

अंतर्गत मूल्यमापन :- १० गुण

घटकचाचणी - ०५ गुण

स्वाध्याय लेखन - ०५ गुण

प्रश्नपत्रिके स्वरूप गुण - ५०

प्रश्न १ ला	-	गद्य विभागातील ४ पैकी २ उताऱ्यांचे भाषान्तर	-	१० गुण
प्रश्न २ रा	-	गद्य विभागातील २ पैकी १ प्रश्नांचे उत्तर	-	० गुण
प्रश्न ३ रा	-	पद्य विभागातील ४ पैकी २ पद्यांचे भाषान्तर	-	१० गुण
प्रश्न ४ था	-	पद्य विभागातील २ पैकी १ प्रश्नांचे उत्तर	-	० गुण
प्रश्न ५ वा	-	वस्तुनिष्ठ प्रश्न १० पैकी ८	-	०८ गुण
		अंतर्गत मूल्यमापन	-	१० गुण

□□□□□

वाणिज्य स्नातक भाग-२
सेमिस्टर-३
पाली आणि प्राकृत (आवश्यक)

वेळ २ तास		लेखी परीक्षा-- ४०
		अंतर्गत मूल्यमापन -१०
		एकूण-- ५०
युनिट-१		
१) कुरुंगमिगजातक -- (जातक कथा)		०८ गुण
२) उचुंग जातक -- (जातक कथा)		
युनिट-२		
१) चित्तवग्ग (धम्मपद)		०८ गुण
२) बुध्दवग्ग (धम्मपद)		
युनिट-३		
१) पु ण्णका थेरी (थेरीगाथा)		०८ गुण
२) महाप्रजापती गातमी थेरी (थेरीगाथा)		
युनिट-४		
१) नालंदा विद्यापीठ		०८ गुण
२) तक्षशिला विद्यापीठ		
युनिट-५		
१) युनिट क्रमांक १ ते ४ वरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न --		०८ गुण
अंतर्गत मूल्यमापन		
१) माखिक परीक्षा --	०५ गुण	
२) गृहपाठ --	०५ गुण	
संदर्भग्रंथ		
१) जातक पालि --	नालंदा संस्करण, इगतपुरी	
२) धम्मपद पालि --	डॉ.भदन्त आनंद कासल्यायन	
३) थेरीगाथा --	डॉ.विमलकित	
४) थेरीगाथा --	डॉ.आर.जे.वानखडे	
५) पाली साहित्य का इतिहास -	भरतसिंह उपाध्याय	
) पाली साहित्य का इतिहास -	डॉ.मालती साखरे	

वाणिज्य स्नातक भाग-२
सेमिस्टर-३
पाली व प्राकृत (आवश्यक)

वेळ २ तास		५० गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप		
प्रश्न-१ अ) भाषांतर करा (दोन पकीएक)		०४ गुण
ब) सामान्य प्रश्न सोडवा (दोन पकीएक)		०४ गुण
प्रश्न-२ अ) संदर्भसह गाथांचे स्पष्टीकरण (दोन पकीएक)		०४ गुण
ब) सामान्य प्रश्न सोडवा (दोन पकीएक)		०४ गुण
प्रश्न -३ दीघात्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पकीएक))		०८ गुण
प्रश्न -४ सामान्य माहिती लिहा		०८ गुण
प्रश्न -५ वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा. (कोणतेही चार)		०८ गुण
(प्रत्येकी दोन गुण)		

Compulsory Urdu

B. Com. - 2

Semester - III

Theory : 40 Marks

Time : 2 Hours

Text prescribed for study: FUROGH-E-ADAB (Part-II)

(As per model curriculum of the UGC for B. Com. Sem.-III and published by Mother India Publication, Amravati)

Unit - I : PROSE نثر

1. Intekhab Az Safare Hijaz (انتخاب از سفر حجاز) - Abdul Majid Daryabadi (عبدالماجد دریابادی)

Unit - II : PROSE نثر

1. Tijarat ka Asar: Aql-o-Akhlaq par (تجارت کا اثر: عقل و اخلاق پر) Maulana Hali (مولانا حالی)
2. Marhoom ki yaad mei'n (مرحوم کی یاد میں) - Pitras Bukhari (پطرس بخاری)

Unit - III : POETRY نظم

1. Mukaafaat-e-Amal (مکافات عمل) - Nazeer Akbarabdi (نظیر اکبر آبادی)

Unit - IV : COMMUNICATION SKILL فن ترسیل و ابلاغ

1. Formal Letter Writing
Applications for Job, Complaint, Order etc.

Unit - V : MCQs

Based on Unit I, II and III

Distribution of Marks (40:10)

A. Theory - 40 Marks

Textual Components

Q. No. 1. Prose

Any two long answer questions to be attempted out of four each carrying four marks

Marks:

4 x 2 = 08

Q. No. 2. Prose

a) Any two short answer questions to be attempted out of four each carrying two marks based on "Tijarat ka Asar: Aql-o-Akhlaq par"

Marks: $2 \times 2 = 04$

b) Any two short answer questions to be attempted out of four each carrying two marks based on "Marhoom ki yaad mei'n"

Marks: $2 \times 2 = 04$

Q. No. 3. Poetry

Any two stanzas to be explained out of three each carrying four marks.

Marks: $4 \times 2 = 08$

Q. No. 4. Communication Skill

1. Formal Letter Writing

Applications for Job, Complaint, Order etc.

(Any two out of four)

Marks $4 \times 2 = 08$

Q. No. 5. Multiple Choice Questions

Marks $8 \times 1 = 08$

B. Internal Assessment - 10 Marks

1. Viva-voca 05 Marks

2. Assignment 05 Marks

***

**B.Com.II
Semester - III
Company Accounts**

Time: 3 Hours

Full Marks – 80

Objectives: This course enable the students to develop awareness about company account.

Unit-1

Issue, forfeiture and Re-issue of Shares.

Unit- 2

Final Accounts of company

Manufacturing Account, Trading Account, Profit & Loss Account, Profit & Loss Appropriation Account & Balance sheet with Adjustment.

Unit – 3

Profit prior to Incorporations.

Unit- 4

Amalgamation of Company

Unit- 5

Absorption of Company

Books Recommended:

- 1. M.C. Shukla, T.S.Grewal & S.C. Gupta Advanced Accounts Vol.II
- 2. R.K.Gupta & M.Chadhaswamy Advanced Accountancy Vol.II
- 3. S.N.Maheshwari Advanced Accountancy Vol.II
- 4. P.D. Agrawal Financial Accounting Advanced Vol.II
- 5. Dr. S.M.Shukla, Dr. S.K.Gupta- Corporate Financial Accounting.

□□□□□

**B.Com.II
Semester - III
Business Mathematics**

Time: 3 Hours

Full Marks – 80

Objective: The objective of this course is to enable the students to have such minimum knowledge of Mathematics.

Unit-1

- a) Natural Numbers, Integers H.C.F. & L.C.M. on two or more integers.
- b) Linear Equation in one and two variables method with application

Unit- 2 a)

- Percentage
- b) Discount
- c) Commission and Brokerage

Unit – 3

- a) Average,
- b) Profit and Loss

Unit 4 Mathematics of Finance

- a) Simple Interest
- b) Compound Interest

Unit-5 Ratio and Proportion:

Ratio and percentage Concept of proportion. Simple and Compound proportion, Direct and inverse proportion.

Books Recommended

- 1. Allen DG: Basic mathematics : Macmillan New Delhi.
- 2. Soni S. S. : Business Mathematics, Pitamber Publishing House.
- 3. Kapoor S. S. Business Mathematics , sultanchand & sons Delhi
- 4. एम. एम. कोलते, - व्यावसायिक अंकगणित, पिंपळापुरे अँड के प लीशर्स, नागपुर
- 5. श्री.मा.झोंगेरे, -- व्यापार गणित
- 6. Dr. Madhuri Datar, Dr.Sindhu Ghate, Dr. Parag Joshi.

□□□□□

**B.Com-II
Semester-III
Auditing**

Time □ Hours

Marks-80

Unit □1	Meaning of Auditing, □bjectives & Advantages, Types of Audit, commencement of business audit.
Unit-2	Internal Check system, Audit programme, □outine checking and □ouching, □erification and □aluation of Assets and liabilities.
Unit-3	Company Auditor, Appointment, Power, duties, □iabilities.
Unit-4	Audit of Divisible Profit, Dividend, Audit □eport, Types of □eport,
Unit-5	Audit of □anking, Insurance & Educational Institutions.

Internal Assessment

20 Marks

□isit to Auditor's firm & its □eport	10 marks
Home Assessment	10 marks

□ooks : □	□अंकेक्षणाची मुलतत्त्वे	--	ए.एस.उखलकर
	□. अंकेक्षण के सिंध्दात	--	सुरेशचं शु ला
	3. Auditing	--	Ukhalkar

□□□□

**B.Com. Part II
Semester III
Monetary System**

Time: Three Hours

Marks: 80

Unit I MONE□:

- 1.1 □arter System of E□change and its Problems
- 1.2 □rief History, Meaning , Definition and Nature of Money
- 1.3 □unctions and Importance of Money
- 1.4 □inds of Money: Commodity, Metallic, Paper, E-Money and □irtual Currency
- 1.5 Demonetisation: Merits & Demerits

Unit II VALUE OF MONE□

- 2.1 Demand of Money- Meaning and Determinants
- 2.2 Supply of Money: Meaning and Determinants
- 2.3 Demand-Supply E□ilibrium-□alue of Money
- 2.4 □ishers □uantity Theory of Money
- 2.5 Criticism on □ishers Theory

Unit III : PRICE FLUCTUATIONS

- 3.1 Inflation-Meaning, Definition and Causes
- 3.2 Inflation-Effects and Measures
- 3.3 Deflation-Meaning, Definition and Causes
- 3.4 Deflation-Effects and Measures
- 3.5 Trade Cycle-Concept and Meaning

Unit IV: MONE□ MARKET

- 4.1 Money Market-Meaning, Definition, Nature, □eatures and □bjectives
- 4.2 Indian Money Market-Structure and Components
- 4.3 □unctions and Importance of Money Market
- 4.4 Institutions and Instruments of Money Market
- 4.5 Impact of Demonetisation on Indian Money Market

Unit V: CAPITAL MARKET

- 5.1 Concept, Meaning, Definition, Features, Nature and Objectives of Capital Market
- 5.2 Structure and Components of Indian Capital Market
- 5.3 Functions and Importance of Capital Market
- 5.4 SEBI: Organisational Structure, Functions, Powers and Responsibilities
- 5.5 Role of SEBI in Money and Capital Market

References – III rd Semester

- 1) Gupta S. :- Monetary Planning of India, S. Chand, New Delhi
- 2) G.N. Halm :- Monetary theory
- 3) M.N. Garg :- Money Banking
- 4) Khan M. :- Indian financial system theory & practice, Tata Mcgraw Hill, New Delhi
- 5) Mithani Dr. D.M. Money, Banking, International Trade & Public Finance Himalaya Publishing house, New Delhi
- 6) Somashekar Ne.Thi : Money Banking International Trade & Public Finance, Anmol Publication Pvt. Ltd. New Delhi
- 7) RBI :- Bulletins
- 8) Report of currency and finance
9) पसा व वित्त :- डॉ. जितें अहिरराव,
10) मुद्रा आणि वित्तीय पत्र :- डॉ. जी.एन. तामरे
11) मुद्रा अधिकोष आणि सार्वजनिक वित्त :- डॉ. रविन् देशमुख, पिपळपुरे अॅण्ड पब्लिशर्स, नागपूर- २०१५
12) भारतीय बैंकींग प्रणाली :- डॉ. सुधीर गोधनकर, डॉ. मेघा कानेटकर, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर
13) मातृक अर्थशास्त्र :- माधव शेळके

00000

Appendix - L

**B.Com-II
Semester-III**

Information Technology & Business Data Processing-I

Time 0 Hours

Theory Marks – 00

Practical Marks 00

Objective – The objective of this course is to familiarise with basics of Information Technology and use of Spreadsheet Package for Business Data Processing

Unit – I Data and Data Processing:

Data: Concept and Use of Data in Computing.

Data Processing: Concept and Advantages of Data Processing, Application of Data Processing in Business.

Unit – II Database: Concept, Objectives, Need of Database, Database Users.

Data warehousing: Concept, Need and Advantages of Data Warehousing.

Data Mining: Concept, Advantages and Applications of Data Mining,

Unit – III Database management System:

DBMS Concept, Characteristics, Objectives, Advantages, Limitations,

Components of DBMS. **DBMS Models:** Hierarchical, Network and Relational.

Architecture of DBMS: Internal Level, Conceptual Level and External Level

Unit –IV Spreadsheet Package:

MS-Excel 2007 / Higher: Introduction to Spreadsheet Package, Components of Spreadsheet Windows

Spreadsheet Basics: Concept, Columns & Rows, Cell, Cell Address, Cell Range, Cell Pointer, Sheet Tabs.

Working in Worksheet:

Editing and Formatting Worksheet, Alignment of data in a Cell, Inserting & Deleting Cell, Rows and Columns, Changing the Column width and Row height, Page Setup, Saving and Printing of Worksheet.

Unit V Formulas, Functions and Chart in Excel:

Introduction to Formulas, Functions and Categories of Functions.

Working with Common Excel Functions: TODAY, DATEDIF, NOW, UPPER, LOWER, PROPER, CONCATENATE, AVERAGE, MAX, MIN, COUNT, COUNTIF, COUNTA, COUNTBLANK, SUM, SUMIF, AUTOSUM, IF

Chart in Excel: Introduction, Types, Creating and formatting a Chart Displaying, Saving & Printing.

Books Recommendation:

- 1. Microsoft Office Excel 2007 Free Text Book at www.microsoft.com
- 2. Curtis D. Fry Microsoft Excel 2007 Step by Step Published by Microsoft Press
- 3. MS Office 2007
- 4. Pradeep K. Sinha and Priti Sinha's Fundamentals of Computing P Publication.
- 5. Alexis Leon and Mathews Leon's Fundamentals of Information Technology Published by Leon Nikas.
- 6. **Practical Based on Microsoft Excel**

00000

Appendix - M

**B.Com Part-II
SEMESTER-IV
ENGLISH (COMPULSORY)**

Time :- 2 Hours

Marks :- 60

1. Text Prescribed -

Impressions

An Anthology of Prose and Poetry Published by Vaghav Publishers & Distributors, Nagpur.

Unit-I :- Prose

1. The Town	-	E. V. Lucas
2. Florence Nightingale	-	Lytton Strachey
3. The Gift of Magi	-	Henry
4. Three Hermits	-	Leo Tolstoy

Unit-II :- Poetry

1. On His Blindness	-	John Milton
2. Solitude	-	Alexander Pope
3. Still I Rise	-	Maya Angelou
4. Money Madness	-	D.H. Lawrence

2. Book Prescribed :-

Synergy

Communication in English and Study Skills Ed. by Orient Black Swan.

Following chapters from Communication Skills are prescribed :-

1. Interview and Interviewing skills.
2. Meeting skills
3. Nonverbal Communication.

DISTRIBUTION OF MARKS

- 1 **Impressions :-**
Unit – I – Prose :
Any 3 out of 4 questions..... 12 Marks
4 Marks each
- Unit-II- Poetry :-**
Any 3 out of 4 questions..... 12 Marks
4 Marks each
- 2 **Unit-III- Communication Skills**
SNERG :-
Any 2 out of 3 questions..... 08 Marks
4 Marks each
- 8 Multiple Choice questions on Unit I & II 8 Marks
- Internal Assessment :- 10 Marks**
1 Home Assignment ..... 5 Marks
2 Personal Interview..... 5 Marks

□□□□

Appendix - O

**B.Com Part-II
SEMESTER-IV
SUPPLEMENTAR ENGLISH**

Time :- 2 Hours

Marks :- 0

Text Prescribed -

Footprints

A Supplementary English Coursebook for Undergraduates Published by Vaghasia Publishers & Distributors, Nagpur.

Unit- I :- Prose

- 1 University Days - James Thurber
2 The Portrait of a Lady - Ruskin Bond
3 A Tryst with Destiny - Jawaharlal Nehru
4 My First Dollar - Stephen Leacock

Unit-II :- Poetry

- 1 The Human Seasons - John Keats
2 I, Captain My Captain - Walt Whitman
3 A Fragment - P.B. Shelley
4 Stay Calm - Grenville Kleiser

Unit – III - Short Stories :-

- 1 The Bet - Anton Chekhov
2 Mr. Snow All - Somerset Maugham
3 Engine Trouble - G.K. Narayan

DISTRIBUTION OF MARKS

- 1 **Footprints :-**
Unit – I – Prose :
Any 3 out of 4 questions..... 12 Marks
4 Marks each
- Unit-II- Poetry :-**
Any 3 out of 4 questions..... 12 Marks
4 Marks each
- Unit- III- Short Stories :-**
Any 2 out of 3 questions..... 08 Marks
4 Marks each
- 8 Multiple Choice questions on Unit I & III 8 Marks
- Internal Assessment :- 10 Marks**
1 Home Assignment ..... 5 Marks
2 Personal Interview..... 5 Marks

बी.कॉम. भाग २

सत्र चाथे
मराठी

लेखी परीक्षा □ ४० गुण □

अंतर्गत मूल्यमापन □ १० गुण

नेमलेले पाठ पुस्तक अनुबंध भाग-२ सत्र ३ रे

अनुक्रमणिका

विभाग अ : वचारिक

१)	आत्मनिरीक्षणाचा परिणाम	महात्मा गांधी	सत्याचे प्रयोग
२)	जेट युगातील माणूस	शंतनु ल. किलास्कर	जेट युगातील माणूस
३)	कर्मवीर आणि महाराष्ट्राची जडणघडण	गंगाधर पानतावणे	आधारवड : कर्मवीर भा राव पाटील गारवग्रंथ

विभाग ब : ललित

१)	धांदुलाचा प्दांत	सर्व ा पी चक्रधर स्वामी	लीळाचरित्र
२)	आगळ	महें कदम	
३)	आबा	विजय पाटील	

विभाग क : कविता

१)	एक आम्ही असे निघालो	नारायण सुव	मा े विद्यापीठ
२)	जुंज	सुरेश भट	एल्गार
३)	दुःखाचं महावस्त्र	पी वि ल	मा या वर्तमानाची नोंद
४)	या नभाला वेचतो मी.....	विष्णू सोळंके	
५)	डा वन	वभव भिवरकर	

विभाग ड : उपयोजित मराठी

- १) जाहिरात लेखन □ संदीप खरे
(संदर्भ ग्रंथ □ उपयोजित मराठी □- संपादक □ केतकी मोडक व इतर)

बी.कॉम. भाग २

मराठी
सत्र चाथे

गुण विभागणी

एकूण गुण ५०
लेखी परीक्षा □ ४० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन □ १० गुण
वेळ - २ तास

नेमलेले पाठ पुस्तक : अनुबंध भाग-२, सत्र ४ थे, राघव प्रकाशन, नागपुर

लेखी परीक्षा गुण विभागणी :

विभाग अ : वचारिक	०८ गुण
विभाग ब : ललित	०८ गुण
विभाग क : कविता	०८ गुण
विभाग ड : उपयोजित मराठी	०८ गुण
वरील सर्व विभागांवर आधारित वस्तूनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न	०८ गुण
एकूण	४० गुण

विभाग ड साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणुन [उपयोजित मराठी] संपादक [केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ आहे. या ग्रंथातील प्रकरण ८ वे [जाहिरात लेखन], लेखक- संदीप खरे हे प्रकरण नेमण्यात आले असून त्यावर आधारित दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येतील. चार गुणांचा एक प्रश्न प्रत्यक्ष प्रकरणावर आधारित असेल आणि चार गुणांचा दुसरा लघुत्तरी प्रश्न हा [माहिजेत] किंवा [वस्तू विक्रीची जाहिरात] तयार करणे अशा स्वरूपाचा असेल.

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

प्रश्न - १ ला (विभाग अ वचारिक) १ दीघात्तरी प्रश्न	०८ गुण
प्रश्न - २ ला (विभाग ब ललित) १ दीघात्तरी प्रश्न	०८ गुण
प्रश्न - ३ रा (विभाग क कविता) २ लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येकी ४ गुण)	०८ गुण
प्रश्न - ४ था (विभाग ड उपयोजित मराठी) २ लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येकी ४ गुण) (टिप - वरील सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय राहिल.)	०८ गुण
प्रश्न - ५ वा (विभाग अ,ब,क,ड) ८ वस्तुनिष्ठ प्रश्न (प्रत्येकी १ गुण) (टिप [अभ्यासक्रमातील अ.ब.क.ड या विभागांवर आधारीत प्रत्येकी २ प्रश्न.]	०८ गुण

अंतर्गत मूल्यमापन

एकूण १० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहिल.

गुण विभागणी

३) घटक चाचणी [Class Test]	०५ गुण
४) गृहपाठ (स्वाध्याय) [Home Assignment]	०५ गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक असेल. त्यासाठी किमान गुण खालील प्रमाणे आवश्यक असतील.

लेखी परीक्षा - ४० पकी १ गुण आवश्यक

अंतर्गत मूल्यमापन- १० पकी ४ गुण आवश्यक

सूचना :

- ३) घटक चाचणी ही अभ्यासक्रमावर आधारित असेल आणि सत्रामध्ये किमान दोन वेळा चाचणी घेवून अंतिम परीक्षेत सरासरी गुणदान ग्रा धरण्यात यावे.
- ४) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही भाषिक कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.

□□□□

Appendix - Q

बी. कॉम. द्वितीय वर्ष सत्र - चतुर्थ हिन्दी

समय - २ घण्टे

पूर्णांक - ४०

पाठ्यक्रम का इकाइयों में अंक विभाजन एवम् प्रश्नों का स्वरूप निम्न प्रकार से होगा।

इकाई : एक	-	आधारभूत पाठ्यक्रम के तीन निबंध (४ से) से एक दीघात्तरी प्रश्न विकल्प के साथ पूरा जायेगा।	१ □ ८ □ ८ अंक
इकाई : दो	-	भाषागत पाठ्यक्रम के पाँच पाठ (से १०) से कुल पाँच लघुत्तरी प्रश्न पूरे जायेंगे। जिनमें से तीन प्रश्न हल करना अनिवार्य होगा।	३ □ ४ □ १२ अंक
इकाई : तीन	-	पद्य विभाग से : कविता (से १२) से दो कविताओं का केन्द्रीय भाव विकल्प के साथ पूरा जायेगा।	२ □ ४ □ ८ अंक
इकाई : चार	-	कुल : लोको तयों पूरे जायेंगी, जिनमें से चार लोको तयों का अर्थ लिखना होगा।	१ □ ४ □ ४ अंक
इकाई : पाँच	-	इकाई एक, दो आर तीन से कुल आठ वस्तुनिष्ठ अतिलघुत्तरी प्रश्न पूरे जायेंगे।	८ □ १ □ ८ अंक

आन्तरिक मूल्यांकन

१० अंक

१. पाठ्यपुस्तक पर आधारित गृहपाठ - ५ अंक
 २. पाठ्यपुस्तक पर आधारित माखिकी - ५ अंक
 पुस्तक - आनदा, संपादक - प्रो.(डॉ.) ज्योति यास, डॉ. तीर्थराज राय, प्रकाशक - राघव प बलशर्स एण्ड
 डॉ. निभा उपायाय, डॉ. सुशांत ठोके डि स्टब्युटर्स, नागपुर

□□□□

Appendix -R

बी. कॉम.भाग-२
 सत्र -४
 संस्कृत (आवश्यक)

वेळ २ तास

लेखी परीक्षा □ ४०
 अंतर्गत मूल्यमापन -१०
 एकूण □ ५०

गद्य विभाग

- युनिट -१ ०८ गुण
 १) व्यसने मित्रपरीक्षा । (हितोपदेश)
 ५) लवचन्दकेतुसंवादः ।
 युनिट -२ ०८ गुण
 १) महाराणाप्रतापः ।
 २) विजुतचरितम् ।

पद्य विभाग

- युनिट □ ३ ०८ गुण
 १) प्रवहतात् संस्कृतमन्दाकिनी । - डॉ.गं. आ.पळसुले
 २) चर्पटपत्रजरिका स्तोत्रम् ।
 युनिट □ ४ ०८ गुण
 ३) अन्यो तयः।
 ४) कलिविडम्बनम् - डॉ.नीलकण्ठ दीक्षित
 युनिट □ ५ ०८ गुण
 प्रश्नावली □ भारवी, माघ,अ ाघोष यांच्यावर आधारित प्रश्नावली.

अंतर्गत मूल्यमापन :- १० गुण

घटकचाचणी - ०५ गुण

स्वाध्याय लेखन - ०५ गुण

प्रश्नपत्रिके स्वरूप

गुण - ५०

- प्रश्न १ ला - गद्य विभागातील ४ पैकी २ उताऱ्यांचे भाषान्तर - १० गुण
 प्रश्न २ रा - गद्य विभागातील २ पकी १ प्रश्नांचे उत्तर - ० गुण
 प्रश्न ३ रा - पद्य विभागातील ४ पकी २ पद्यांचे भाषान्तर - १० गुण
 प्रश्न ४ था - पद्य विभागातील २ पकी १ प्रश्नांचे उत्तर - ० गुण
 प्रश्न ५ वा - वस्तुनिष्ठ प्रश्न १० पकी ८ - ०८ गुण
 अंतर्गत मूल्यमापन - १० गुण

□□□□

वाणिज्य स्नातक भाग-२
सेमिस्टर-४
पाली आणि प्राकृत (आवश्यक)

वेळ २ तास

लेखी परीक्षा -- ४०
अंतर्गत मूल्यमापन - १०
एकूण -- ५०

युनिट-१

- अ) वेसालियाप चमदस्सन (महापरिनिब्बानसुत्त) ०८ गुण
ब) उलुक जातक (जातक कथा)

युनिट-२

- अ) सिविराज जरिय (चरियापिटक) ०८ गुण
ब) अकिली चरिय (चरियापिटक)

युनिट-३

- अ) चार आर्यसत्य ०८ गुण
ब) आर्य अष्टांगीक मार्ग

युनिट-४

- अ) पाली निबन्ध ०८ गुण

युनिट-५

- अ) युनिट क्रमांक १ ते ४ वरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न ०८ गुण

अंतर्गत मूल्यमापन १० गुण

- १) माखिक परीक्षा - ०५
२) गृहपाठ - ०५

संदर्भग्रंथ

- १) दिघनिकाय -- नालंदा संस्करण, इगतपुरी
२) चरियापिटक -- डॉ.शेषराव मे ाम
३) पाली निबंधावली -- डॉ.हरिशंकर शु ला
४) पाली साहित्य का इतिहास - भरतसिंह उपाध्याय
५) पाली साहित्य का इतिहास - डॉ.मालती साखरे
जातक पालि -- नालंदा संस्करण, इगतपुरी

वाणिज्य स्नातक भाग-२
सेमिस्टर-४
पाली व प्राकृत (आवश्यक)

वेळ २ तास

५० गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

- प्रश्न-१ दीघात्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पकीएक)) ०८ गुण
प्रश्न-२ अ) संदर्भसह स्पष्टीकरण (दोन पकीएक) ०४ गुण
१) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पकीएक) ०४ गुण
प्रश्न -३ टिपणात्मक (दोन पकीएक)) ०८ गुण
प्रश्न -४ पाली भाषेमध्ये निबंध लिहा (कोणताही एक) ०८ गुण
प्रश्न -५ वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा.(कोणतेही चार)(प्रत्येकी दोन गुण) ०८ गुण

Compulsory Urdu

B. Com. - 2

Semister - IV

Theory : 40 Marks

Time : 2 Hours

Text prescribed for study: FUROGH-E-ADAB (Part-II)

(As per model curriculum of the UGC for B. Com. Sem.-III and published by Mother India Publication, Amravati)

Unit - I : PROSE نثر

1. Ek Shahr Paanch Hungame (ایک شہر پانچ ہنگامے) Intezar Husain (انتظار حسین)

Unit - II : PROSE نثر

1. Silsilae Kohe Himalya (سلسلہء کوہ ہمالیہ) - Muhammad Aslam Parvez (محمد اسلم پرویز)
2. Underline (انڈر لائن) - Dr. Muhammad Asadullah (ڈاکٹر محمد اسد اللہ)

Unit - III : POETRY نظم

- Ghazals 1,2,3 غزل - Hasrat Mohani (حسرت موہانی)

Unit - IV : COMMUNICATION SKILL فن ترسیل و ابلاغ

1. Newspaper Reports
2. Advertisement

Unit - V : MCQs

Based on Unit I, II and III

***

Distribution of Marks (40:10)

A. Theory - 40 Marks

Textual Components

Q. No. 1. Prose

Any two long answer questions to be attempted out of four each carrying four marks

Marks:

$$4 \times 2 = 08$$

Q. No. 2. Prose

a) Any two short answer questions to be attempted out of four each carrying two marks based on "Silsilae Kohe Himalya"

Marks:

$$2 \times 2 = 04$$

b) Any two short answer questions to be attempted out of four each carrying two marks based on " Underline "

Marks:

$$2 \times 2 = 04$$

Q. No. 3. Poetry

Any four couplets to be explained out of seven each carrying two marks.

Marks:

$$2 \times 4 = 08$$

Q. No. 4. Communication Skill

a) Newspaper Report

(Any one out of two)

Marks

$$4 \times 1 = 04$$

b) Advertisement

(Any one out of two)

Marks

$$4 \times 1 = 04$$

Q. No. 5. Multiple Choice Questions

Marks

$$8 \times 1 = 08$$

B. Internal Assessment - 10 Marks

1. Viva-voca 05 Marks

2. Assignment 05 Marks

***

**B.Com.II
Semester - IV
Corporate Accounting**

Time: 3 Hours

Full Marks 80

Objectives: This course enable the students to develop awareness about corporate accounting.

- Unit- 1** Final Accounts of Banking Company
Schedule wise Profit & Loss Account & Balance Sheet
- Unit – 2** Final Accounts of fire and accident Insurance Company
- Unit -3** Liquidation of Company
Including statement of affairs and deficiency Account
- Unit- 4** Valuation of Goodwill
Meaning of Goodwill, need, characteristics, method of valuation of goodwill.
Problems on following methods...
1 Average Profit Method
2 Super Profit Method
3 Capitalization Method.
- Unit- 5** Valuation of Shares:
Meaning of share, need, characteristics, method of valuation of Shares
Problem on following methods.
1 Net Asset Method
2 Field Method.

Books Recommended:

- 1 M.C. Shukla, T.S.Grewal & S.C. Gupta Advanced Accounts Vol.II
- 2 P.K.Gupta & M.Chadhaswamy Advanced Accountancy Vol.II
- 3 S.N.Maheshwari Advanced Accountancy Vol.II
- 4 P.D. Agrawal Financial Accounting Advanced Vol.II
- 5 Dr. S.M.Shukla, Dr. S.K.Gupta- Corporate Financial Accounting

**B.Com.II
Semester - IV
Business Statistics**

Time : 3 Hours

Full Marks 80

Objective: The objective of this course is to enable the students to have such minimum knowledge of Statistics.

Unit-1 :

Introduction :- Statistics as a subject, Descriptive Statistics- Compared to inferential Statistics, Types of data, Collection, Tabulation and presentation of statistical data.

Unit- 2

Index Numbers, Construction of Index Number

Unit – 1

Analysis of Universal Data : Construction of a frequency of distribution, concept of central tendency & their measures, Mean , Median, Mode

Unit – 2

Concept of Dispersion, Absolute and relative measures of dispersion Skewness.

Unit- 3

Co-efficient of correlation Karl Pearson's formula. Calculation of Co-efficient of correlation in grouped and ungrouped data. Probable error.

Books Recommended :-

Gupta S.P. : Statistical Methods

C.S. Sawlikar : Dr B. P. Ingole, S. S. Mishor : Basic Computer and Statistical Techniques

Elhance D.N. : Fundamental of Statistics

Dr Sukhadeve Parsha S. : A Text book of Modern Approach to Statistics

C.S. Mahajan Applied Statistics.

Appendix - 1

**B.Com-II
Semester-IV
Income Tax**

Time 3 hours

Marks-80

- Unit 1 Basic Concept-Income Tax, Income, Total Income, Gross total Income , Assessment Year, Previous Year, Casual Income, Agricultural Income, Person, Heads of Income, Income which does not form part of total Income.
- Unit 2 Computation of Income from Salary & Income from House property
- Unit-3 Income from other sources, Deductions to be made from Gross Total Income, relating to resident Individual.
- Unit 4 Income tax Authorities, Power of Income tax Officer & Commissioner, Assessment procedure,
- Unit 5 Return of Income, e-filing procedure, filling of Form No .16 Form No. 10 E, Tax Planning, Advance tax, PAN, TDS.

Internal Assessment

20 Marks

Form No. 16, 10E, 15G, e-filing of return of Income

10 marks

Home Assessment

10 marks

Books :-

1. Income Tax Law & Practice

1

Chagwati Prasad

2. Income Tax Law & Practice

1

Malhotra & Goyal

3. आयकर तत्व आर व्यवहार

--

मेहरोत्रा आर गोयल

4. Taxmann's GST Manual

5. आयकर डॉ.घोरपडे आणि डॉ.गोंगले

. आयकर -- उखलकर

. आयकर व अंकेक्षण -- डॉ.विजय उपगडे

B.Com-II
Semester IV
Indian Financial System

Time : Hrs

Total Marks : 80

Int.Ass. : 20

Unit-I Indian Financial Market :

- 1.1 Meaning, Features, Kinds of Finance
- 1.2 Definition & Significance of Indian Financial Market
- 1.3 Structure & Organization of Financial Market
- 1.4 Functions of Indian Financial Market
- 1.5 Problems & Importance of Financial System in Indian Economy.

Unit-II Indian Banks :

- 2.1 Brief History, Definition & Nature of Banks
- 2.2 Classification of Indian Banks.
- 2.3 Banking Services ATM, CDM, Debit Card, Credit Card, E-banking, HIM Bharat Interface for Money
- 2.4 Importance of Banking Services in India
- 2.5 Concept & Importance of Core Banking

Unit-III Commercial Bank :

- 3.1 Meaning & Definition of Commercial Bank
- 3.2 Functions of Commercial Bank
- 3.3 Process of Credit Creation of Commercial Bank
- 3.4 Limitations of Credit Creation
- 3.5 Role & Importance of Commercial Bank in India.

Unit-IV Reserve Bank of India (RBI):

- 4.1 History, Meaning & Importance of RBI.
- 4.2 Functions of Reserve Bank of India.
- 4.3 Credit Control Quantitative Tools.
- 4.4 Credit Control Qualitative Tools.
- 4.5 Role of RBI in Indian Economy.

Unit-V Stock Exchange :

- 5.1 History, Meaning & Features of Stock Exchange
- 5.2 Structure & Components of Indian Stock Exchange.
- 5.3 Functions of Indian Stock Exchange
- 5.4 Role & Importance of Stock Exchange.
- 5.5 Concept of SENSEX & NIFTY

Books Recommended :

1. Gupta S. :- Monetary Planning of India, S. Chand, New Delhi
2. G.N. Halm :- Monetary theory
3. N. Garg :- Money Banking
4. Khan M. :- Indian financial system theory & practice, Tata Mcgraw Hill, New Delhi
6. Mithani Dr. D.M. Money, Banking, International Trade & Public Finance
7. Himalaya Publishing house, New Delhi
8. Somashekar Ne.Thi : Money Banking International Trade & Public Finance,
9. Anmol Publication Pvt. Ltd. New Delhi
10. :- Bulletins
11. Report of currency and finance
१२. प्रसा व वित्त :- डॉ. जितें अहिरराव,
१३. मुद्रा आणि वित्तीय पत्र :- डॉ. जी.एन. तामरे
१४. मुद्रा अधिाष आणि सार्वजनिक वित्त :- डॉ. रवि- देशमुख, पिपळापुरे अॅण्ड प लीशर्स, नागपूर- २०१५
१५. भारतीय ँकीग प्रणाली :- डॉ. सुधीर ाधनकर, डॉ. मेघा कानेटकर, साईनाथ प्रकाशन, नागपुर
१६. मााीक अर्थशास्त्र :- माधव शेळके.

□□□□

Appendix -□

**B.Com-II
Semester-IV**

Information Technology & Business Data Processing-II

Time □ Hours

Theory Marks – □0
Practical Marks □0

- Objective –** The objective of this course is to familiarize with basics of Database, Database management System and use of Accounting Package for Business Data Processing.
- Unit – I Information –** Concept, Characteristics, Data v/s Information, Uses of Information within the Organisation and outside the Organisation
Information Technology: Introduction, Definition of IT, Uses of IT in Business and Various Fields.
- Unit- II Computerised Accounting Package:**
Computerised Accounting: Concept, Advantages and Limitation of Computer Accounting, Manual vs Computerised Accounting.
- Unit-III Accounting Software Tally 9.0 / Higher:** Introduction, Features, Company info, Menu, Gateway of Tally Menu, Button Bar, Status Bar, Calculator.
- Unit- IV Working in Tally**
Company Creation: Accounts only and Accounts with inventory.
Groups: Concept, Predefined Groups, Creation of New Single Group, Display, Alteration and Deletion of Group.
Ledgers: Concept, Single ledger Creation, Display, Alternation & Deletion.
Vouchers: Concept, Types of Vouchers, Features and Configuration of Accounting Vouchers
Transaction: Accounting Voucher, Inventory Vouchers.
- Unit- V Reports and Advanced Features in Tally:**
Reports Display and Printing: Balance Sheet, Profit & Loss Account, Ratio Analysis, Stock Summary, Trial Balance, Day Book and Account Book
Data Export & Import: ODBC Outward and Inward Connectivity, Data Import and Export, Email, Upload, Backup, Restore.
Indian Tax System: TDS, TCS, GST: computation of GST

Book Recommendation-

- Shiksha Gupta's Computer and Financial Accounting with Tally 9.0, Published by dreamTech.
Pradeep K. Sinha and Priti Sinha's Fundamentals of Computing P Publication.
Aleks Leon and Mathews Leon's Database Management System Published by Leon Kikas
Goods & Service Tax Act Sai Jyoti Publication, Nagpur--Prof. Pravin Kamthe, Prof. Meghana Patil.
Practical Based on Tally

□□□□